

Hogyan lettem zenepedagógus?

Székelyudvarhelyről jöttem, mesterségem címere... Egykori játékaink emlékeként zongorázást, blockflötézést mímelhetnék ugyan, de mesterségem lényegét már aligha: süríthető-e vajon egyetlen mozdulatba a nevelés komplex folyamata? Mímelni nem tudom, szavakba önteni — megpróbálom. Mesterségem tehát a zeneirással (is) egybekötött zenepedagógia. A kolozsvári Művészeti Líceum tanárnője vagyok. A George Dima Konzervatórium szolfézs-karvezetési szakán 1968-ban szereztem diplomát. Két évig kerestem helyem a világban s a szakmában, 1970-től az akkori balettiskolában korrepetáltam, 1973-tól pedig mind a mai napig, a Művészeti Líceum balett tagozatán zongora mellékszakot tanítok. Főszakomnak mégis a mellékfoglalkozásként üzött zeneóvoda vezetését tekintem.

A motiváció perdöntő is lehet

Mint minden családban — szüleim nekem is jó szakmát álmodtak. Mint sok más esetben, én is szüleim szakmai környezetében nőttem fel. Már tíz-tizenegy éves fejjel, fül-orr-gégész édesanyám „segédéként” — fül- és mandulaműtéteken tampont adogattam... A megszokottnál nagyobb „élményt” egy-egy vakbélműtét asszisztálása jelentette. Természetesnek tűnt, hogy a családi hagyomány folytatója, szüleim orvosi könyvtárának örököse leszek. Nos, nem lettem. Középiszkolás koromban kezdtem „lázadozni” a korábbi elképzelések ellen. De miért éppen a zene? — kérdezték egykori tanárain. Fizikából, magyar irodalomból, versmondásból nyert megyei díjak jelezték a kérdés jogosságát.

A művészetek bővületével kezdődött. Megérintett a szó varázsa: a zengő szóé, majd az frott szóé. Szavaltam a város főterén, környékbeli falvakban, a mai Dr. Petru Groza Líceum rádióstúdiójának szerkesztőjeként. És karcolatot írtam a falu felkelő napjáról. Sőt, a sajtóban is jelentkeztem, tán kilencedikes koromban. Az *Ifjúmunkás* hasábjain, a diák csetlő-botló mondataival, de őszinte lendületével elsirattam és megdicsőítettem a munkáshősöket...

Az irodalmi kör, a színjátszó kör eseményei lelkesítettek. Közben, szinte észrevétlenül, megérintett az ének varázsa is. Felfedeztem, hogy kedvenc verseim hangulatát leírhatatlan tökélyre emeli a zene. Az *Erlkönig* borzongására Schubert tanított meg. Ady rabszabadító pávájának igazi méltóságára Kodály Zoltán. A zenetanulás vágya elsöpört minden akadályt. Szándékomban szüleim megértéssel támogattak. Miért ne tanulna szakszerűen zongorát, attól még jó orvos vagy nyelvész lehet?! — gondolhatták. Én pedig már akkor tudtam, hogy sem az egyik, sem a másik nem leszek. Erre azonban már a marosvásárhelyi zeneiskola tanári kara is csóválgatta a fejét: aki ilyen későn, a tizedik osztályban kezdi rendszeres zenei tanulmányait — és tiszta tízes érettségi bizonyítványt képes felmutatni — vajon „befut” majd a zenei pályán, vajon nem kár annak?? Nos, nem befolyásolt a tanári vélemény. Inkább éreztem, mint tudtam, hogy döntésem helyes. Végül zongoratanárnőm, Rotaridesz Lujza állt mellém: „...az utcaseprés is átminősül, ha KEDVVVEL végzik, engedjék hát Anikót kedve szerint... sepregetni. Így felvételiztem a kolozsvári Zeneművészeti Főiskolára.

A pályamódosítás néha sorsszerű

A tízéves érettségi találkozó osztálytársaim nem a szokásost kérdezték tőlem, hanem ezt: nem bántad meg? Mit válaszoltam volna? A tanügyben lehetséges fokozati vizsgáimmal hozakodtam volna elő? Nem, nem bántam meg. Bár nem azt művelem, amit főiskolás koromban terveztem. Annak idején kedveltem Szenik Ilona folklóróráit. Másodéves koromban Szabolesi Bence, Ujfalussy József néhány előadását hallgattam végig a Liszt-akadémián. A szakma csúcsein járó zenetudósok nyújtotta élmény megerősített abban, hogy várjam a hazatérést: itthon is a csúcson járó elmék áttekintő gazdagságából jutott osztályrészem Jagamas János, Márkos Albert, Földes László, Angi István óráin. **Benkő András zenetörténeti kurzusaira komolyan készültem, a diákok tudományos szesszióin zenetörténeti témákkal jelentkeztem. A pedagógiát, metodikát, próbatanításokat szükséges kötelezettségekként „gyúrtam le”. S lám, nem tanítok zenetörténetet, nem adok elő zeneesztétikát sem középiszkolás, sem felsőfokon.**

A pályamódosítás végzés után történt, amikor is zenetanári diplomával a zsemben bolyongtam a főiskola körül büszkélkedő operaházak, hangversenyterem, rádióstúdió és zeneiskolák között. Mindennel próbálkoztam: órákat adtam, hangversenykrónikákat írtam, rádióadást vezettem. Jótanácsban sem szenvedtem hiányt: álljak rá a könnyüzenére, menjek el rádiósnak, harcoljak lankadatlanul pedagógusi jogaimért. A zeneóvodát László Ferenc ajánlotta — nyilván nem rokonai önzetlenségéből, hanem zenekritikusi felelősségből terelte figyelmemet e szakterület felé. Felismertem, itt is szükséges az utánpótlás. Bemutott Selmeczi Marcellának; pöttömnyi Éva lánya köré kis csoportot szerveztem: volt kitől s kikkel tanulnom. Igen, diplomás szakemberként újra tanulni kezdtem. Nemsokára szülőként is érdekeltté váltam. Csalah Márta zeneóvodáját már családi „érdekből”, fiaim kedvéért (is) látogattam. Évekbe telt, míg az óvodáskorú gyermekek szolmizációs alapú zeneoktatásának „hangszertechnikáját” megtanultam. Közben Dan Victor orgonaművész jóvoltából valóban elsajátítottam egy új hangszertechnikát is. Rájöttem, hogy a blockflöte nek nevezett, az Orff-iskolát követő német államokból hozzánk került csörfuvola a zeneóvodában hasznos segédeszköz lehet. Ugyanakkor régizenei nézésre, kamaramuzsikára alkalmas csodálatos zeneszerszám, melyen Palestrina—Bach—Mozart zenéje éppoly gyönyörűen megszólaltatható, mint a népdalok...

1980-ra Csalah Márta is, Selmeczi Marcella is elfáradt, nyugdíjba vonult. Azóta Kolozsvárott a kicsinyek zenei nevelése részben rám maradt. Nistorné Máthé Krisztina odaadó segítségével a mi vezetésünkkel „süt fel a Nap” a Szabók bástyája mögül, s együtt nyitjuk ki nagy jókedvvel a „kilenczáros” aranykapukat.

A zeneóvoda mikrokozmosz, zenei világegyetem. Benne csirázik a holnap felnőttenéje. Tengelyében pedig mi más lenne, mint a motiváció?! Azt ébresztgetjük évről évre öt-hat éves kicsinyeinkben, ami engem végig vezetett: a zene-szeretetet.

És mi lett a főiskolás álmokkal? Ismeretterjesztő publicisztikai írásokká, gyűjteményekké szelídültek. Az 1974-ben megjelent kánonos könyvem, az *Erdő mélyén, esti csendben*, az iskolai kórustanítást szolgálja. Az 1981-ben kiadott *Egyedem-begyedem* mondókák, gyermekjátékok gyűjteménye. A *Zenebona palota* meseregény — játékos zeneelmélet. Megjelenése a Kritérium Könyvkiadónál folyamatban van. Folytatása játékos hangszerismeret és zenetörténet lesz. Ajánlása kicsiknek és nagyoknak szól.

A realitások szorításában

Kenyérkereső munkahelyem középiskolás gyermekekhez köt. Szeretem átadni a felhalmozott tudást és élményeket. Balettiskolában zongorát tanítani eleve zenére nevelést jelent.

A korrepetitori éveket igyekeztem alkotó módon hasznosítani. Tanítványaim a megtanult kis zongoradarabokra önálló balett-kombinációkat készítenek: alkotókészségük, affektivitásuk nő általa. A motivációs szint emelése tulajdonképpen kényszerűség: túlhajszoltságuk miatt gyakorlásra vajmi kevés időt szentel(het)nek. Legfőbb törekvésem: jöjjenek jókedvvel, igyekezzenek gyorsan elsajátítani a zeneanyagot. A „végigtáncolt” zongoraórák emléke kellemes, haszna bizonyára többszörös.

Végzettségem szerinti munkám az iskolában zajlik. Főszakomnak tekintett zeneóvodai tevékenységemet szabadidőben űzöm, pedig nem pótcselekvés és nem hobbi. Bár nagyon is két vágányon dolgozom, ellentmondás nincs a kettő között: a realitások függvényében igyekszem munkám alkotó jellegét itt is, ott is erősíteni.

LÁSZLÓ BAKK ANIKO